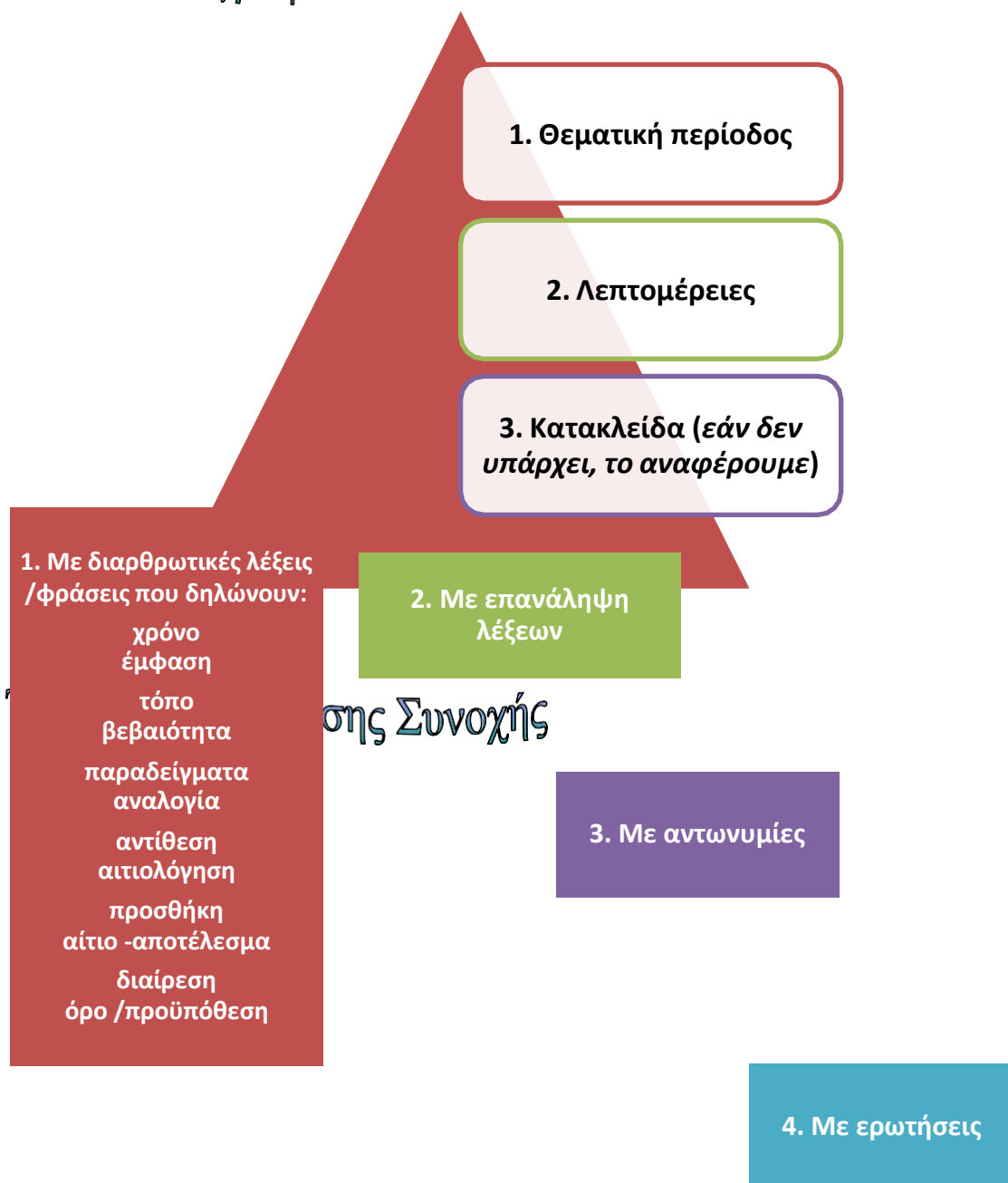

Ν. ΓΛΩΣΣΑ & ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΘΕΩΡΙΑ

Δομή Παραγράφου

Τρόποι Ανάπτυξης Παραγράφου

1. Ορισμός

- Να διασαφηνίσει τους όρους που θα χρησιμοποιήσει.

2. Διαίρεση

- Να παρουσιάσει με σαφήνεια τις κατηγορίες.

3. Παραδείγματα

- Να διασαφηνίσει.

4. Σύγκριση/Αντίθεση

- Να αναδείξει τις αντιθέσεις.

5. Αναλογία

- Να καταστήσει κατανοητή μία έννοια, παρομοιάζοντάς την με μία άλλη.

6. Αιτιολόγηση

- Να αναδείξει τις αιτίες.

7. Αίτιο -Αποτέλεσμα

- Να αναδείξει τα αποτελέσματα.

Σύνδεση Προτάσεων

1. Παρατακτική Σύνδεση (Κ+Κ ή Δ+Δ ίδιου είδους)

Σύνδεσμοι:
Συμπλεκτικοί
Αντιθετικοί
Διαζευκτικοί
Συμπερασματικοί
Αποτελεσματικοί

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Ο λόγος γίνεται λιτός, γοργός, κοφτός, άμεσος.

Το ύφος αποκτά ζωντάνια και παραστατικότητα.

Το μήνυμα μεταδίδεται με άμεσο τρόπο, όμως συχνά δυσκολεύει το δέκτη να το συλλάβει σε βάθος.

2. Υποτακτική Σύνδεση (Κ+Δ ή Δ+Δ διαφορ. είδους)

Σύνδεσμοι:
Ειδικοί
Χρονικοί
Αιτιολογικοί
Υποθετικοί
Τελικοί
Εναντιωματικοί

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Ύφος σύνθετο.

Δείγμα υψηλού πνευματικού επιπέδου.

Εξαιρετική χρήση γλώσσας.

Προσδίδει πειστικότητα και επισιμότητα.

Ανάλυση προκειμένου να αποφευχθούν παρανοήσεις.

3. Ασύνδετο Σχήμα (οι προτάσεις χωρίζονται με νόημα)

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

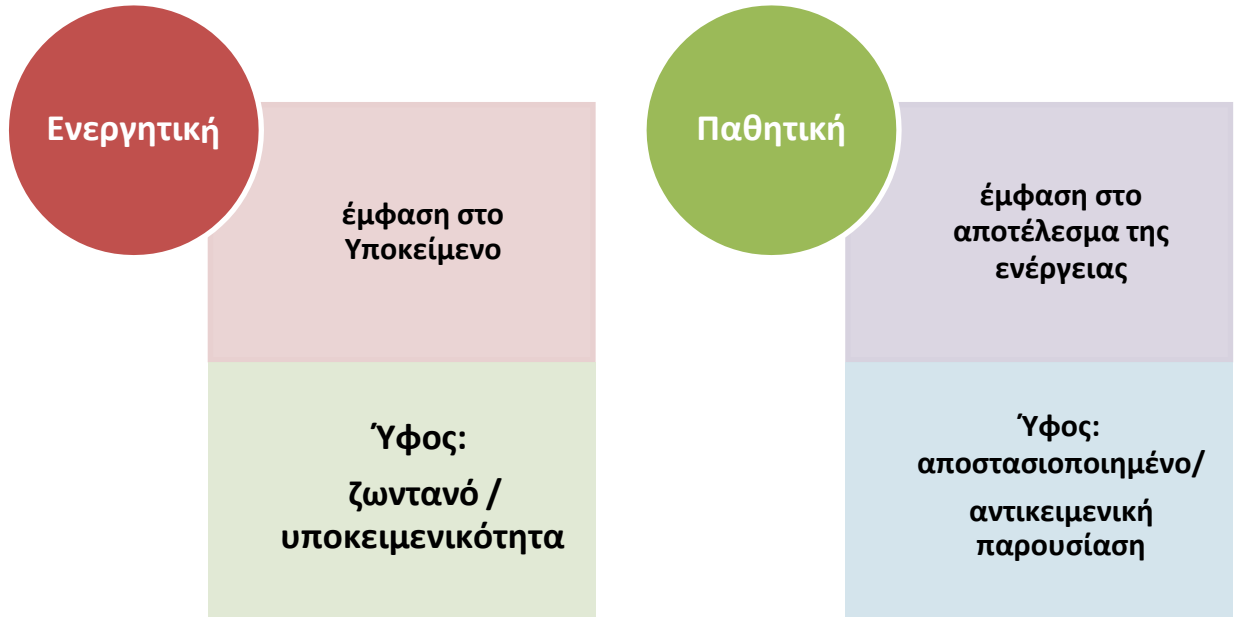
Γοργός και άμεσος λόγος.

Ζωντάνια και παραστατικότητα του κειμένου.

Μακροπερίοδος λόγος \Rightarrow επίσημο / αναλυτικό ύφος

Μικροπερίοδος λόγος \Rightarrow ζωντάνια, παραστατικός / άμεσος λόγος

Ενεργητική - Παθητική Σύνταξη

Ρηματικά Πρόσωπα

α'ενικό

- προσωπικός εξομολογητικός τόνος
- αμεσότητα/ οικειότητα
- προσωπική θέση

β'ενικό

- αμεσότητα
- οικειότητα
- παραινετικό/διδακτικό ύφος

γ'ενικό

- αντικειμενικότητα
- απρόσωπο /επίσημο ύφος
- επιστημονικός λόγος
- αποστασιοποίηση πομπού

α'πληθ.

- αμεσότητα
- οικειότητα
- συνυπευθυνότητα
- καθολικότητα θέσεων

β'πληθ.

- αμεσότητα
- οικειότητα
- παρότρυνση

γ'πληθ.

- αντικειμενικότητα
- απρόσωπο ύφος
- γενικά αποδεκτές απόψεις

Εγκλίσεις

Οριστική	Υποτακτική	Προστακτική
<ul style="list-style-type: none">• βεβαιότητα• απόλυτη θέση	<ul style="list-style-type: none">• επιθυμία• ενδεχόμενο• προτροπή• προσταγή	<ul style="list-style-type: none">• προσταγή• προτροπή• απαγόρευση• ευχή

Σημεία Στίξης

Τελεία	<ul style="list-style-type: none">• τέλος περιόδου λόγου
Άνω τελεία	<ul style="list-style-type: none">• προτάσεις που συνδέονται με σχέσεις επεξήγησης, συμπλήρωσης, αντίθεσης
Κόμμα	<ul style="list-style-type: none">• ασύνδετο σχήμα• κλητική προσφώνηση
Ερωτηματικό	<ul style="list-style-type: none">• απορία• προβληματισμός• ρητορικό ερώτημα• (;) αμφισβήτηση
Θαυμαστικό	<ul style="list-style-type: none">• θαυμασμός• έκπληξη• αποδοκιμασία• (!) αμφισβήτηση, ειρωνεία
Αποσιωπητικά	<ul style="list-style-type: none">• ειρωνεία• υπαινιγμός• συναισθηματική φόρτιση• αμφισβήτηση
Διπλή τελεία	<ul style="list-style-type: none">• αυτούσια φράσεις, γνωμικά• απαρίθμηση• παρουσίαση αποτελεσμάτων
Εισαγωγικά	<ul style="list-style-type: none">• τίτλος, επωνυμία• αυτούσια μεταφορά λόγου• αμφισβήτηση• ειρωνεία• μεταφορικός λόγος
Παύλα	<ul style="list-style-type: none">• διάλογος
Διπλή παύλα	<ul style="list-style-type: none">• προσθήκη, επεξήγηση
Παρένθεση	<ul style="list-style-type: none">• παραπομπή• προσθήκη, επεξήγηση

Λειτουργίες της γλώσσας

Αναφορική

- Ο πομπός απευθύνεται στη λογική του δέκτη και αποσκοπεί στην πληροφόρηση.
- Αντικειμενικότητα.
- Δηλωτική σημασία λέξεων.

Ποιητική

- Ο πομπός απευθύνεται στο συναίσθημα του δέκτη και αποσκοπεί στην πρόκληση συναισθημάτων και στην αισθητική συγκίνηση.
- Συνυποδηλωτική σημασία λέξεων.
- Σχήματα λόγου.

Υφος

Οικείο

- α' / β' ρηματικό πρόσωπο
- προσφωνήσεις
- παρατακτική σύνδεση
- ενεργητική σύνταξη

Επίσημο

- γ' ενικό / β' πληθυντικό πρόσωπο
- παθητική σύνταξη
- υποτακτική σύνδεση
- επίσημο λεξιλόγιο

Επιστημονικό

- ειδικό λεξιλόγιο
- γ' πρόσωπο
- αναφορική λειτουργία γλώσσας
- υποτακτική σύνδεση, μακροπερίοδος λόγος
- επίκληση στη λογική

Λιτό

- παρατακτική σύνδεση, ασύνδετο σχήμα
- μικροπερίοδος λόγος
- απλό λεξιλόγιο
- απουσία σχημάτων λόγου

Ειρωνικό

- υπαινιγμοί
- σημεία στίξης ως σχόλιο
- εξεζητημένο λεξιλόγιο

Χιουμοριστικό

- λογοπαίγνια
- ευφρολογήματα
- προφορικότητα
- καθημερινό λεξιλόγιο

Εξομολογητικό

- α' ενικό πρόσωπο
- παρελθοντικοί χρόνοι
- προσωπικά συναισθήματα
- σκέψεις, βιώματα

Ποιητικό

- ποιητική λειτουργία γλώσσας
- σχήματα λόγου
- επίκληση στο συναίσθημα

Προτρεπτικό

- β' ρηματικό πρόσωπο
- υποτακτική σύνδεση
- προστακτική
- συμφουλές για στάσεις ζωής

Λαϊκό

- καθημερινό λεξιλόγιο
- "αργκό"
- παρατακτική σύνδεση
- προφορικότητα

Τροπικότητα

Σχολιασμός μηνύματος με την έκφραση της υποκειμενικής στάσης του ομιλητή /συγγραφέα.

Επιστημική

(σχετίζεται με το βαθμό βεβαιότητας σχετικά με την αλήθεια που λέει)

- δυνατότητα
- πιθανότητα
- βεβαιότητα

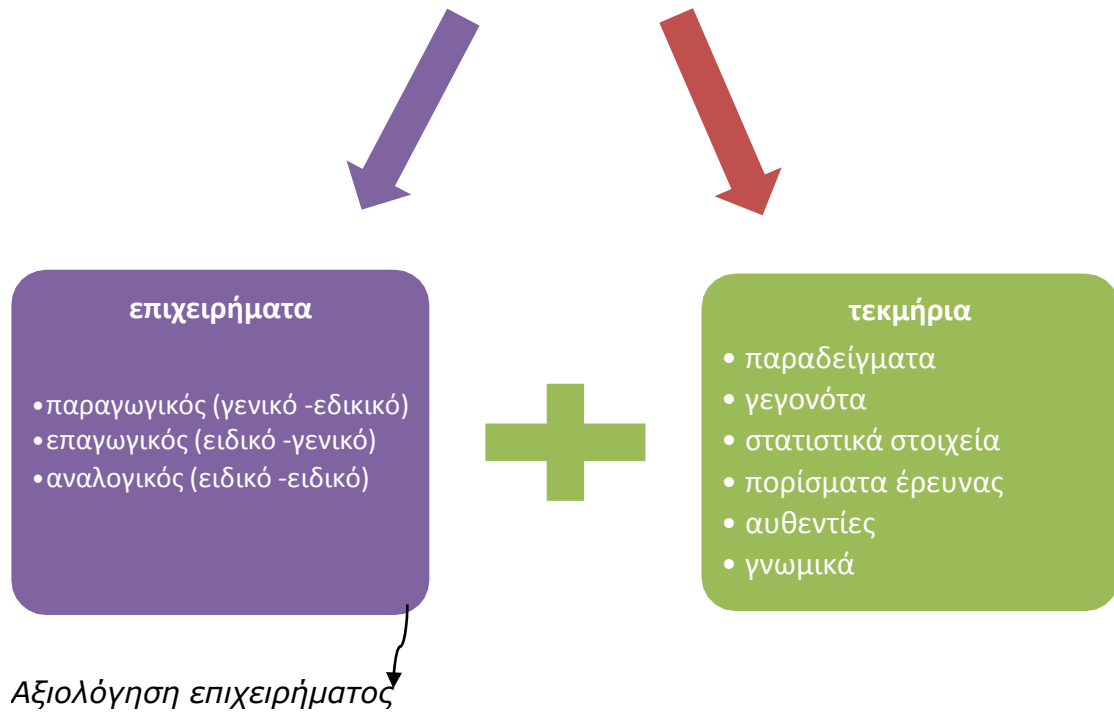
Δεοντική

(σχετίζεται με την αναγκαιότητα πραγματοποίησης αυτού για το οποίο γίνεται λόγος)

- επιθυμία
- ευχή
- πρόθεση
- παράκληση
- ανάγκη
- υποχρέωση

Τρόποι πειθούς

1. Επίκληση στη λογική

2. Επίκληση στο συναίσθημα

- περιγραφή
- αφήγηση
- χιούμορ
- ειρωνεία
- ποιητική γλώσσα
- ρητορικές ερωτήσεις

3. Επίκληση στο ήθος του πομπού

- αξιοπιστία
- ηθικός χαρακτήρας

Επίκληση στην αυθεντία

- απόψεις /ρήσεις προσώπων με αδιαμφησβήτητο κύρος

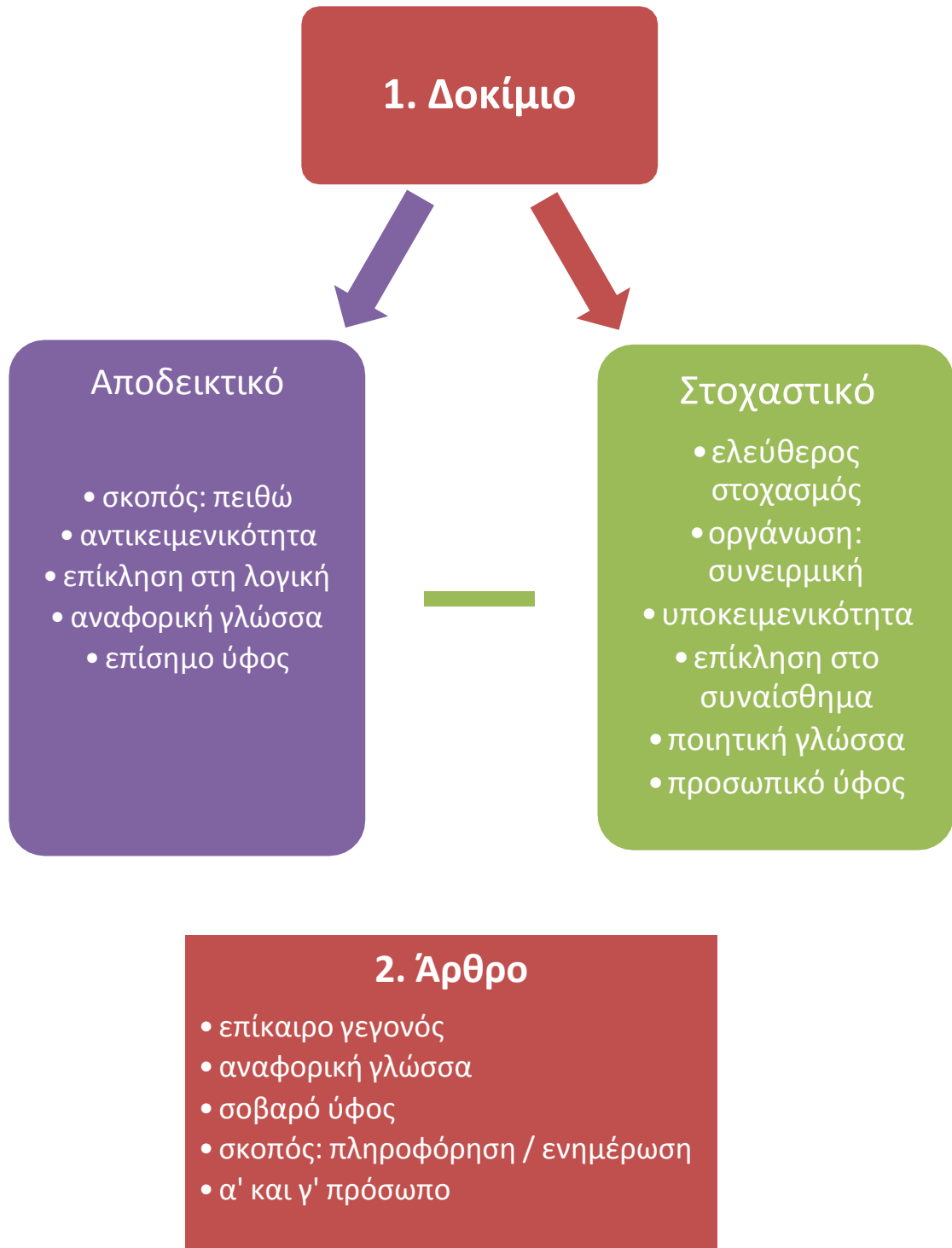
Επίκληση στο ήθος του αντιπάλου

- αρνητικοί χαρακτηρισμοί
- ηθική μείωση

Κειμενικά είδη

Περιγραφή	Αφήγηση	Εξήγηση	Οδηγίες	Επιχειρηματολογία
<ul style="list-style-type: none">• ρήματα σε ενεστώτα• επίθετα• συνδετικές λέξεις /φράσεις	<ul style="list-style-type: none">• ρήματα σε παρελθοντικούς χρόνους• ρήματα δράσης• διαρθρωτικές λέξεις (χρόνο, αίτιο - αποτέλεσμα)• παρηχήσεις• επαναλήψεις	<ul style="list-style-type: none">• αφηρημένα ουσιαστικά• ρήματα δράσης και σκέψης• πιθανολογικές φράσεις• διαρθρωτικές λέξεις (αιτία, χρόνο)	<ul style="list-style-type: none">• προσφωνήσεις• ρήματα δράσεις• προστακτική ή προτροπική υποτακτική<ul style="list-style-type: none">• α' πληθ. πρόσωπο• τροπικά επιρρήματα• διαρθρωτικές λέξεις (χρόνο)<ul style="list-style-type: none">• κοινά ουσιαστικά	<ul style="list-style-type: none">• σαφήνεια• ονοματικά σύνολα• παθητική σύνταξη• τροπικότητα• διαρθρωτικές λέξεις (χρόνο, αντίθεση, αίτιο -αποτέλεσμα, συμπέρασμα)

Κειμενικοί τύποι

3. Επιφυλλίδα

- σύντακτης: πρόσωπο ειδικό στο θέμα
- θέματα: κοινωνικά, φιλολογικά, επιστημονικά κ.τ.λ.
- αναφορική γλώσσα
- διαχρονικός χαρακτήρας

4. Ομιλία

- επίκαιρο γεγονός
- αναφορική και ποιητική γλώσσα
- επίσημο ύφος
- σκοπός: έκφραση απόψεων του ομιλητή, ενημέρωση, προβληματισμός

5. Κριτική

- αιτιολογημένη κρίση (βιβλία, έργα τέχνης, θέατρο κ.τ.λ.)
- αναφορική γλώσσα
- ειδικό λεξιλόγιο
- εξεζητημένο ύφος
- σκοπός: αξιολόγηση ενός έργου, σύνδεση δημιουργού - κοινού.

6. Συνέντευξη

- ερωτήσεις - απαντήσεις
- αναφορική γλώσσα
- καθημερινός λόγος
- απλό/οικείο ύφος
- σκοπός: πληροφόρηση ενημέρωση για τις απόψεις ενός προσώπου

7. Επιστολή

- αναφορική και ποιητική γλώσσα
- επίσημο, προσωπικό ύφος
- σκοπός: έκφραση απόψεων

8. Ημερολόγιο

- σκέψεις για προσωπικά βιώματα και θέματα γενικού ενδιαφέροντος
- αναφορική και ποιητική γλώσσα
- άμεσο, εξομολογητικό, απλό ύφος
- σκοπός: καταγραφή σκέψεων/γεγονότων

9. Βιογραφικά είδη

Βιογραφία

(αφηγητής άλλο πρόσωπο)

Αυτοβιογραφία

(αφηγητής ίδιο πρόσωπο)

Επικοινωνιακό πλαίσιο

Άρθρο

- τίτλος (σύντομος και εύστοχος)
- επίκαιρο θέμα
- τριμερής δομή
- ύψος σοβαρό, επίσημο

Δοκίμιο

- τίτλος
- τριμερής δομή
- αναφορική γλώσσα
- γ'πτόσωπο
- ύφος σοβαρό
- επίκληση στη λογική

Επιστολή

- Πρόσφώνηση -πρόλογος -κύριο μέρος -επίλογος -αποφώνηση
- Φιλική
ύφος οικείο, απλό
α' και β' ενικό πρόσ.
- Επίσημη
ύφος σοβαρό, τυπικό
λόγιο λεξιλόγιο
γ' πρόσωπο

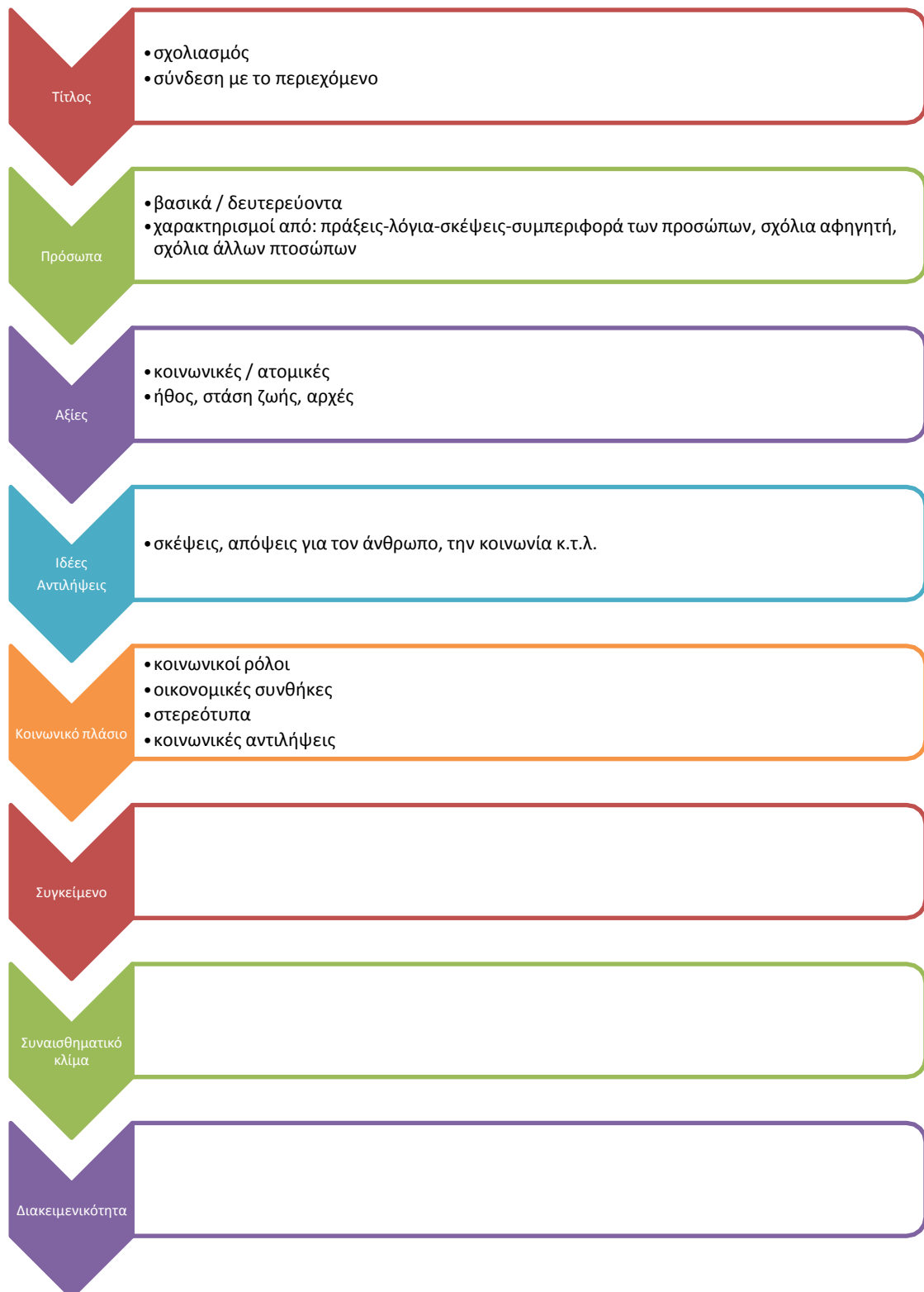
Ομιλία - Εισήγηση

- ύφος ανάλογο με το ακροατήριο
- φιλικό (αγαπητοί συμμαθητές)
- επίσημο (αξιότιμε κύριε διευθυντά)
- Πρόσφώνηση -πρόλογος -κύριο μέρος -επίλογος -αποφώνηση

Το τρίτο θέμα

Σειτιανίδου Δώρα - Φιλολόγος / Ειδική Παιδαγωγός

Σειτανίδου Δώρα - Φιλολόγος / Ειδική Παιδαγωγός

